

4. Самойлов А. М. Класифікація типів девіантної поведінки / А. М. Самойлов. 2013. С. 43-48.

*Дмитро Олексійович Деулін – студент II курсу Сумської філії
Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: Тетяна Григорівна Геращенко – доцент кафедри
гуманітарних дисциплін Сумської філії Харківського національного
університету внутрішніх справ, кандидат філософських наук, доцент*

СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНІ АСПЕКТИ НАНОТЕХНОЛОГІЙ

Науково-технічну революцію ХХІ століття пов'язують з появою нанонауки. Нанонаука – це сукупність знань про властивості речовини у манометровому масштабі, комплексне знання, що включає фізичні, хімічні, біологічні й інші галузі науки. Основою нанонауки є нанотехнології. Термін «нанотехнологія» слід розуміти як процес створення і використання матеріалів, пристроїв і систем, що перебувають у діапазоні розмірів атомів, молекул і надмолекулярних утворень; а також уміння працювати з такими об'єктами, штучно створювати на їх основі інші організовані структури, яким притаманні нові фізичні, хімічні чи біологічні властивості та пов'язані з ними нові явища.

Нанонаука і технології створюють новий тип самоорганізації людей – наносупільство. Це тип біосоціотехнічної системи, яка складається з різних взаємопов'язаних елементів і підсистем, якостей і відношень, які створені індивідами на основі нанотехнологій, метою якої є реалізація екстремальних принципів життєдіяльності індивідів за допомогою законів та соціальних алгоритмів, які діють у певних межах. Як системотворчі елементи цієї системи будуть спочатку Homo Sapiens, а потім Nano Sapiens.

Розвиток інформаційних технологій спричиняє трансформацію інформаційних відносин суспільства, які, в свою чергу, впливаючи на індивідуальну і масову свідомість, породжують в останньому історично нову форму суспільної свідомості, що безпосередньо залежить від впливу на неї інформаційних потоків. Використання тієї чи іншої інформації формує нову систему мотивів діяльності і є базою для становлення в суспільстві нових соціальних груп. Сьогодні інформаційні технології, можливості інформаційного впливу настільки великі, що безсистемні спроби задіяти в сфері міждержавних інтересів масову свідомість, які практикувалися раніше, перетворилися у чітко працюючу індустрію.

Широке використання нанотехнологій неминує призводити до етичних проблем. Можна виділити два підходи до етичного аналізу

нанотехнологій. Перший підхід передбачає запровадження мораторію на певні напрями досліджень в нанонауці та практичне впровадження до тих пір, поки не буде створений кодекс поведінки в галузі нанонауки й нанотехнологій, відповідна законодавча база тощо.

Другий підхід намагається виконувати роль стороннього спостерігача за процесом розвитку нанонауки та нанотехнологій. Його послідовники вважають, що коли будуть остаточно визначені тенденції розвитку науки, можна буде говорити про етичний компонент, запроваджувати морально-етичні регулятори та правила поведінки. За такого очікувального підходу суспільство виявиться не готовим до викликів, пов'язаних із цим напрямом інноваційного розвитку, як це наприклад, трапилося раніше з використанням «мирного атома», наслідками «зеленої революції» та «генетичної ерозії», поширення генетично модифікованих організмів (ГМО). При цьому нанотехнології можуть торкнутись інтересів екологічної безпеки та безпеки людини.

Ми вважаємо, що застосування окремо взятого підходу є недоречним у питанні розв'язання етичних проблем розвитку та поширення нанотехнологій. Доцільним при цьому може бути комплексний етичний підхід, згідно з яким етична думка має осмислювати фактичний матеріал та прогнозувати його подальше перетворення, усіляко виключаючи можливі мутації та ризики для людини. Такий підхід може виступати фундаментом для розв'язання суперечностей в процесі інноваційного розвитку системи «людина – машина».

Небезпека сучасних технологій міститься в тому, що вони дозволяють конструювати нові реальності, які різко відрізняються від тих з якими людина мала справу до цього часу. Сучасні технології створюють можливість на органічному, нейробіологічному рівні трансформувати свідомість людини, розробляють способи подолання фундаментальних меж людських можливостей, використовують методи цілеспрямованої зміни біологічної природи людини, сприяють виникненню технологічно керованої еволюції людини.

Вплив інформаційних технологій, направлених потоків інформації на людину і суспільство стає надзвичайно важливим. Тому постає гостра необхідність комплексного вивчення соціально-культурних наслідків застосування сучасних супертехнологій в ситуації гострої аксіологічної і моральної кризи як науки, так і культури, коли зростання можливостей науки випереджає зріст духовності і ціннісної самосвідомості людини і суспільства.

Для здійснення цього завдання ми вважаємо за доцільне вивчення можливостей і наслідків впливу сучасних інформаційних технологій як найпотужнішого засобу соціо-раціональної регуляції на свідомість і психіку людини і суспільства, а також на зміну характеристик сучасної інформаційної та комунікативної реальності; визначення

соціокультурних та антропологічних ризиків застосування інших сучасних супертехнологій.

Отже, людство у перспективі зіткнеться з неминучістю переосмислення фундаментальних цінностей, якісного перегляду таких базових понять, як життя, розум, людина, природа, існування тощо. Технологічні можливості, які розгортаються у ході NBIC-конвергенції, можуть спровокувати серйозні світоглядні, культурні і соціальні потрясіння. Н. Моїсєєв зазначає, що для того, щоб забезпечити своє майбутнє, людству належить здійснити глибоку зміну моральних принципів, яка може бути прирівняна до тієї зміни, що відбулася на початку становлення суспільства, коли норми поведінки «в ордах неoантропів» змінилися людською мораллю. Людству необхідно виробити вміння чинити супротив не тільки минулому, але й майбутньому. Тому ХХІ століття має стати епохою торжества людського інтелекту і реального гуманізму.

Вікторія Валеріївна Островерхова – студентка II курсу Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: **Тетяна Григорівна Геращенко** – доцент кафедри гуманітарних дисциплін Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат філософських наук, доцент

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В УКРАЇНІ

В українському законодавстві поняття гендерної рівності, гендерної політики визначені досить давно. У 2005 році був прийнятий закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», у якому і було дано поняття, що таке гендерна рівність. Це рівний правовий статус та рівні можливості його досягнення для жінок і чоловіків. Тобто це не говорить про те, що гендерна політика – це політика творення із жінок і чоловіків однакових безстатевих осіб. А це політика, яка спрямована на забезпечення рівного правового статусу, рівних можливостей, які є у представників і представниць різних статей у суспільстві. Можливо це трохи складно, але у цій сфері простих визначень немає.

Одне з них дає Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами. Вона визначає поняття «гендер» як соціальні ролі, які закріплені у суспільстві за жінками та чоловіками. Тобто коли ми говоримо про біологічні особливості жінок і чоловіків, то вони різні. Ми маємо різні організми, різний вигляд. Ці особливості не належать до поняття «гендер». Це біологічні особливості, які належать до поняття статі. Але якщо говорити про соціальні ролі, які жінки і чоловіки